

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. III. An, & qualiter petitio restitutionis privilegiata sit in causis
spiritualibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

fieri non debet, antequam cognoscatur de oppositione contraria, ut habetur c. *Literis*. 13. h. t. ubi, cum Pontifici proposita fuisset hæc quæstio, *an Viro petenti restitutionem Uxoris, quæ ab eo, sua quidem reverentia, divertit, sed exceptionem consanguinitatis objecit in gradu, in quo Sedes Apostolica dispensare non potest, vel non consuevit, & paratas obtulit probationes, restitutio concedenda sit, antequam Rea in judicio audiatur?* ad hæc quæstionem Innocentius III. ita respondit: *circa solutionem propositæ quæstionis diversas esse sententias diversorum;* & postea relatis istorum opinionibus (nullam tamen improbans) resolvit, *ubi periculum est secuturi peccati, restitutione facta quoad thorum, non faciendam quoad thorum; faciendam tamen in cæteris;* v. g. quoad cohabitationem; & recepto juramento malitiæ super impedimento dirimente, quod opponitur, cognoscendum, prout fufius de hoc agemus in seqq.

1191. Quintus est, si factâ restitutione spoliationis (esto spoliator legitime probaret eam sibi debitam) sequeretur irreparabile damnum, vel magna perturbatio in populo, publicum scandalum, &c. Rationem dat Pirhing *h. t. n. 28.* quia in his, & similibus casibus, posito, quod spoliator probet, sibi Dominium rei competere, modicum præjudicium spoliato infertur, dum ei possessio momentanea aufertur, seu, quamdiu retinere non possit; siquidem mox in judicio petitorio succumbet, eamque iterum amittet. Hæc ratio rectè procedit, ubi spoliatus non est etiam benefundatus in petitorio; hinc, ubi de proprietate Actoris competente constaret, & is solum ageret ad restitutionem possessionis, qua vi dejectus est, non videtur locus huic exceptioni, nisi mala, quæ factâ restitutionis præstandæ sententiâ sequerentur, talia sint, quæ intuitu boni communis merito præferri debeant privato commodo spoliati.

1192. Sextus est, si quis, postquam *rem indubitata, ac notorie suam* autoritate propria occupavit ex eo capite, quod illa viâ juris obtinere non valuerit, vel ob potentiam Adversarii nullum Judicem, seu Superiorem recognoscens, aut admittentis, vel ob defectum Judicis aut nolentis, aut

non valentis ei justitiam administrare. Nam licet alias nemo, in causa propria, jus sibi dicere possit, etiam in defectu Judicis, ordine judiciario prætermisso; hoc tamen non procedit in isto casu, cum hic cesset ratio hujus prohibitionis; ordo enim juris servari non potest, ut ponit casus, & damnum, quod subiret, restitutione fieret irreparabile; sic D. Thomas 2. 2. q. 66. a. 5. ad 3.

Septimus est, si agenti possessorio *unde vi* Reus vicissim opponat spoliationem ab ipso commissam, ut dicitur c. *cum dilectus* 2. & c. *Super spoliatione* 4. de ordine cognition. de quibus jam egimus à n. 884. & 893. Octavus est, si spoliatus impedimento canonico, vel pacto de non petenda restitutione, vel facta transactione, vel spontanea cessione impediatur. Alii casus excepti poterunt colligi ex dicendis in seqq.

§. III.

An, & qualiter petitio restitutionis privilegiata sit in causis spiritualibus?

1194. PRIMA quæstio est de causis beneficiâbus; an spoliatus agens ad restitutionem, ante omnia restituendus sit, juxta dicta à n. 1184. pro quo not. aliud esse, quod quis sine canonica institutione beneficium obtineat *quoad proprietatem*; aliud, *quoad possessionem*; primum omnino verum est; at secundum negatur. Hinc enim est, quod quis beneficium bonâ fide pacificè possidens per trientium, sine alio titulo, viâ præscriptionis illud acquirat, ut tradit Sanchez *l. 7. in decal. c. 29. à n. 89.* Lessius *L. 2. de just. c. 6. n. 35.* & alii; quo posito:

1195. Resp. agentem, in causa beneficiâli possessorio *unde vi*, ante omnia restituendum esse, non obstante, quod illi proprietatem, vel defectum canonicæ institutionis Reus opponat, prout deducitur ex c. *in literis* 5. h. t. de quo V. dicta n. 1187. hoc tamen limitant aliqui, ut non procedat, quando notoriè constaret de defectu proprietatis; sic Menoch. *remed. 1. recuperand. n. 233.* Mascard.

Mascard. de probat. conclus. 326. unde etiam juxta Manticam decis. 356. num. 8. apud Barbof. in dictum c. 5. n. 4. spoliatus in beneficialibus non potest restitui, si apparet de notorio non jure agentis spolio; & (juxta Pirhing h. t. n. 41.) si contra eum magna sit præsumptio, quod sine titulo, aut cum vitioso titulo Ecclesiasticum beneficium obtinuerit, priusquam titulum institutionis suæ justificet. Sed hoc videtur contrarium decisioni in c. literis, relato n. 1187. ubi non obstante objectione, de defectu canonicæ institutionis, de possessione beneficii ejectus, restituendus est; accedit, etiam Prædonis petitionem in possessorio undi vi juxta opinionem juri conformiorem esse privilegiam, ut ostendimus à n. 1137.

1196. Dices: c. in literis 5. h. t. non dicitur restituendus, qui agit ad restitutionem beneficii, à quo ejectus est; sed solum, prius de violenta ejectione, quam de canonica institutione (Actori objecto ejus defectu) agi debere; ex his enim verbis solum sequitur, cognitionem possessionis priorem esse cognitionem proprietatis; sed in executione prævalere proprietatem; ergo etiam prius agi debeat de violenta ejectione, quam defectu canonicæ institutionis, vel proprietatis; non debet tamen prius fieri restitutio, saltem vi dicti c. in literis. Resp. ex argumento, quo à fortiori in dict. c. procedit Pontifex, fatis colligi, quod non velit solum, prius cognosci de violenta ejectione; sed etiam executionem in restitutione; rationem reddit Pontifex ibidem: quia Prædo etiam est secundum rigorem juris restituendus; ergo à fortiori de beneficio violentè dejectus, licet ei opponatur defectus canonicæ institutionis. Per hoc tamen (faciendæ videlicet momentaneæ restitutionis) non negatur restitutum statim conveniri posse super defectu canonicæ institutionis, vel nullitate, aut vitio tituli; & convictum justè exui etiam possessione beneficii; nec enim plus exigunt rationes in contrarium. Nec obstat, quod, cum causa possessionis, & proprietatis in eodem judicio cumulantur, proprietatis in executione prævaleat possessioni, ut diximus n. 1170. nam hoc non habet locum in casu, quo agitur possessorio unde vi, seu recuperanda; sed tantum adipiscenda, si possit in continenti

probari proprietatis, prout exposuimus n. 1175.

Dices 2. licet Canonici S. Nicolai egerint ad restitutionem decimarum, quibus spoliati sunt à Parocho, in cujus Parochia illas possederant; non tamen erant prius restituti, quàm evidentè docuerint, se possessionem juris decimarum legitimè assecutos esse; ratio redditur propter præsumptionem, quod jus earum non justè acquisiverint, cum proveniant ex prædiis intra alienam Parochiam sitis; & manifestum sit eas de jure ad Ecclesiam Parochialem, intra cujus fines prædia sunt, pertinere, ut habetur in c. Ad decimas 2. h. t. in 6. ergo ubi contra agentem possessorio unde vi est magna præsumptio, injustè, vel non legitimè acquisitæ possessionis, non est restituendus. Resp. ex dicto c. solum deduci, tunc non fieri restitutionem, quando Actori opponitur defectus possessionis non legitimè acquisitæ, non ex qualicunquè præsumptione injustæ, seu non legitimæ acquisitionis; sed ex præsumptione juris resistentis spoliato, & assistentis spoliatori; prout in casu præsentis; nam jus decimarum ex illis prædiis stabat hic pro Parocho, in cujus Parochia illa erant sita, consequenter contra illos, qui hoc jus prætendebant in aliena Parochia; prius igitur oportebat, hanc juris Actori- bus resistentis præsumptionem elidere, quàm restituerentur; quod non est in quacunquè alia oppositione defectus alicujus, ut constat ex dicto c. in literis. 5. h. t. cum in dubio spoliatus melioris conditionis esse debeat in ordine ad possessionem recuperandam; sic Abbas in dict. c. 5. numer. 24.

Ex hac responsione sequitur, agentem possessorio ad restitutionem beneficii, quo Actor spoliatus est, à restitutione sibi discernenda non impediri qualicunquè oppositione Adversarii v. g. de defectu proprietatis, seu canonicæ institutionis; sed solum in casu, quo per objectionem impugnatur legitima acquisitio possessionis, non ex qualicunquè fundamento; sed ex præsumptione juris resistentis Actori, & assistentis spoliatori, ut ostensum est in præcedenti casu ex c. ad decimas 2. h. t. in 6. Neque huic illationi contrariatur c. Licet Episcopus 28. de præbend. in 6. ut volunt aliqui, dicentes, in illo decidi, cum, qui

qui post beneficium curatum recipit aliud *consimile* (consequenter incompatible) & adeptâ hujus pacificâ possessione per Episcopum spoliatur primo, statim restituendum esse, etiam non probato titulo, vel dispensatione, tamen in eo casu jus resistat spoliato, & assistat spolianti; non, inquam, contrariatur; quia in textu nihil horum dicitur; verba illius sunt: *beneficium, quod cum animarum cura tenebas* (postquam aliud recepisti *consimile*, ac ipsius possessionem pacificam habuisti, vel per te stetit, quo minus haberes eandem) possit alteri de jure conferre: *illum tamen, cui contulerit, non debebit, te non vocato* (cùm tibi forsân jus possit competere retinendi) *in possessionem ipsius inducere corporalem*. Ex hoc enim liquet, in isto c. ad *decimas*, non agi de non restituendo, sed de non spoliando; in c. 2. autem agi de non restituendo; in quo nulla est contrarietas.

1199. Cæterum quaestio 2. est, an, si Episcopus nihilominus facto spoliaret in eo casu talem Clericum non auditum, & alterum in possessionem mitteret; spoliatus autem contra Episcopum spoliantem ageret (uti potest, *arg. c. Conquerente 7. h. t.*) interdicto *unde vi*, esset restituendus? videtur dicendum negativè; ex *n. 1197.* nisi prius justificaret titulum simultaneæ possessionis duorum beneficiorum incompatibilem; nam in hoc jus (reprobans retentionem duorum vel plurium beneficiorum incompatibilem) resisteret Actori; & assisteret Episcopo spolianti; ita sentire videtur Pirhing. *h. t. num. 45.*

1200. Dicendum tamen oppositum, videlicet, si Episcopus talem Clericum nec auditum, nec vocatum possessione primi beneficii curati, tamen jure vacantis per pacificam possessionem alterius similiter curati, spoliaret, & alteri possessionem conferat, Clericum ante omnia restituendum; & tunc primum ab illo exigendam justificationem tituli suæ possessionis; nam licet spoliato resistat jus commune ad retinendum jure utrumquè, & assistat Episcopo in ordine ad hoc, ut illud conferre possit alteri; nihilominus quoad retinendam possessionem facti assistit spoliato, ut non

Tom. II.

auditus, seu non servato juris ordine, spoliari non debeat, & in ordine ad hoc resistit spolianti; nec scilicet detur occasio illicitè spoliandi possessorem contra expressam constitutionem in dicto c. *Licet*; & ita tenet Navarrus, & alii apud Pirhing. cit. §. *Alii verò*; nemini enim possessio sua auferenda est, & transferenda in alium, nisi ipso possessore prius vocato, & discussio jure ipsius possidentis: alioquin ante omnia restituendus erit, & spoliato adversus spoliantem competet interdictum, unde *vi*, *arg. c. Conquerente, 7. h. t.* ubi injustè spoliatus à Judice restituitur per interdictum, unde *vi*, quod conceditur contra Judicem spoliantem, sicut contra quemcunque privatum.

Nec obstat 2. c. *Constitutus. 8. de filiis Presbyt.* ubi filius Presbyteri, à milite spoliatus Capellâ, in qua Pater ejus intitulatus immediatè antè serviverat, non fuit restitutus ante omnia, sed prius cogebatur justificare titulum suæ institutionis; quia jus commune (ne filius etiam legitimus immediatè in eodem beneficio succedat Patri) resistebat spoliato, licet non assisteret militi; non, inquam, obstat responsioni data *n. 1194.* nimirum, etiam in causis beneficialibus, injustè spoliatum, esse ante omnia restituendum; hoc enim statuitur solùm pro casu, quo spoliatus agit *solo* judicio possessorio *unde vi*; talis porò non est casus c. 8. nam ibi filius Presbyteri non agebat *solo* possessorio; sed etiam petitorio, utraquè causâ in judicium deductâ; unde nimirum non est, quòd prius, quàm restitueretur, debuerit justificare titulum suæ institutionis, quâ institutus adipiscitur proprietatem, seu *jus in* beneficio, & eo justificato obtinet in petitorio.

Et quamvis verum sit, quòd, ubi Clericus, absquè causæ cognitione, legitime removetur à beneficio (puta si manifestum sit, ipsum immediatè in illo successisse Patri suo, qui immediatè prius in eo intitulatus ministraverat, ut constat ex c. *Quoniam 10. de filiis presbyt.*) sic remotus non sit restituendus ante justificationem tituli suæ possessionis; salva tamen stat dicta responsio in *n. 1194.* nam

P p

ea so.

ea solum procedit in casu spoliationis, seu remotionis à beneficio, non legitima: at in casu c. 10. talis Clericus legitime remouetur iure communi hoc expresse statuente, ibi: *nolumus enim ut causa in iudicium deducatur, vel testes etiam admittantur, si hoc manifestum existat.*

1203.

Et ex hoc ulterius deducitur, agenti unde vi, non concedi restitutionem ante omnia, quando jus commune manifeste resistit possessioni, qua quis se vi dejectum conqueritur; sed prius justificandum esse ab illo titulum legitimæ possessionis, quo fit Laicum petentem restitui in possessionem v. g. decimarum Clericalium, vel alterius juris spiritualis non restitui ante omnia, sed debere prius justificare titulum suæ possessionis; quia jus commune resistit Laicis quoad possessionem iurium spiritualium; in his enim probatio possessionis semper involvit titulum, nimirum concessionem à Prælato Ecclesiastico legitime factam (cum aliàs sine hoc capaces iurium spiritualium non sint Laici) ergo sicut nemo spoliatus, non probata prius possessione; sic nec Laicus possessione juris spiritualis, non probato prius titulo, restituitur; nam iste, non probato titulo, non potest probare possessionem, cum ei (seclusa Ecclesiæ concessionem) resistat jus commune; c. *causam. 7. de præscript.*

§. IV.

An privilegiata petitioni restitutionis obstet renuntiatio spoliati?

1204.

IN hac quæstione duo attendenda sunt; primo, quo tempore facta sit renuntiatio? 2. an sponte, vel per vim, aut metum? quo posito duplex capitulum habetur in hoc titulo ad præsentem quæstionem; primum est c. *Solicite* 2. ubi Alexander III. ad Episcopum Vigorensem scribens, *solicite*, inquit, cures perquirere, quo tempore H. renuntiavit Ecclesiæ: *Et si tibi constiterit, eum spoliatum, cum eidem Ecclesiæ renuntiavit: contra eum testes alterius partis, de iuramento, & renuntiatione sponte facta (antequam restitutus fuerit) non admittas: quia non est verisimile, quod*

sponte iuri suo renuntiaverit, qui renuntiat spoliatus. Sed testes ejusdem H. quibus intendit se probare, quod violenter prædictâ Ecclesiâ fuerit spoliatus (dummodo idonei sint) recipere non postponas: alterum est v. *Accepta*, 3. ubi idem Pontifex, propositâ quæstione cujusdam Clerici (conquerentis se violenter Ecclesiâ spoliatum) delegatis Judicibus mandavit, ut, si hoc constaret, Ecclesiâ ei facerent restitui; sed cum à Spoliatore opponeretur, id non debere proficere, eò quod *spontaneâ* voluntate coram Eboracensi Archiepiscopo, Apostolicæ Sedis Legato, præscriptam Ecclesiâ abjurasset: mandavit, quatenus, si constiterit, quod præfatus Clericus non metu, vel vi coactus, sed *spontaneè* prælibatam Ecclesiâ taliter abjuraverit: ei super hoc perpetuum silentium imponant.

Pro resolut. notand. 1. quando quis actualiter renuntiat beneficio, abdicando statim à se possessionem, eum hoc ipso non amplius possidere (possessio enim recedit, ut quisquæ constituit *nolle possidere*) consequenter, post talem renuntiationem, vi dejecto, non competere interdictum unde vi; nam ex dict. n. habetur, ut quis ex interdicto *recuperandæ* agere possit, necesse est, quod tempore spoliationis possederit; quod in præsentem non contingit. Not. 2. renuntiationem beneficii posse fieri vel in manibus ejus, qui potest illam admittere; vel in manibus ejus, qui non potest eam legitime admittere. Not. 3. renuntiationem beneficii *post* spoliationem factam in manibus legitimi admissoris, non præsumi factam non sponte, sed ob metum, ut constat ex textu c. *Solicite*, de quo n. 1204: quibus positus?

Resp. si quis post beneficii renuntiationem, etiam abdicatâ à se possessione, spoliatus est, seu vi ejectus, eum non posse agere ad restitutionem; ratio sumitur ex n. 1205. si autem spoliatio præcessit, & renuntiatione in manibus legitimi Superioris secuta est, spoliatum non restitui; quia tamen c. *Solicite* dicat restituendum, qui post spoliationem renuntiavit, non intelligitur tamen, si renuntiatione secuta est in manu legitimi Superioris; quia